

Summer 2024, Volume 13, Issue 3

Presenting the Development Model of Sports Participation in Leisure Time of Veterans and Disabled People with Sensory Impairments (Hearing and Vision Impairments) and Physical and Movement Impairments (Having Problems with Movement and Physical Condition) with a Grounded Theory Approach

Hoda Arianfar¹, Mina Mostahfezian^{2*}, Saeid Tabesh³, Mahnaz Marvi Esfahani⁴

1 -PhD Student in Sports Management, Department of Physical Education and Sport Sciences, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

2- Associate Professor, Sport Medicine Research Center, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

3- Associate Professor, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

4- Assistant Professor, Sport Medicine Research Center, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

Corresponding author: Mina Mostahfezian, Associate Professor, Sport Medicine Research Center, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

Email: Dr.mostahfezian@gmail.com

Received: 30 April 2023

Accepted: 18 Jan 2024

Abstract

Introduction: Veterans and the disabled are among the people who can make better use of their free time by doing sports activities. The purpose of the present research was to present the development model of sports participation in leisure time of veterans and disabled people with sensory impairments (hearing and visual impairments) and physical and movement impairments (having problems with movement and physical condition) with a Grounded Theory.

Methods: The current qualitative research was conducted with the Grounded Theory approach. The research community included psychologists, sports experts, people with organizational positions in sports organizations across the country, sports coaches in sports clubs across the country, and university lecturers in the field of sports management from across the country in 2022. The number of samples using the principle of theoretical saturation was 18 people, which were selected using the snowball method. Data collection was done by semi-structured interview. To measure the validity of the findings, four criteria were used, including validity, generalizability, reliability, and confirmability, and to measure the reliability of the interviews, the test-retest method and the within-subject agreement method were used. Finally, data analysis was done by coding method and using Max QDA. 12.

Results: Causal conditions including (social-cultural factors, economic factors, political factors, technological-environmental factors), context (development of economic resources, development of hardware infrastructure, production of sports programs), phenomenon (enhancement of the development process of sports), intervening conditions (improvement of social capital, improvement of psychological capital), strategies (talent cultivation, mental and psychological empowerment, physical empowerment) and consequences (social solidarity, social participation, national and international functions, improvement of quality of life) .

Conclusions: The existence of 6 selective codes of the components of causal conditions, context, phenomenon, intervening conditions, strategies and consequences, and 17 axial codes and 49 open codes were identified. Sports practitioners and planners are suggested to improve their health as a member of society by institutionalizing cooperative sports among veterans and disabled people.

Keywords: Leisure Time, Sports Development, Veterans, Disabled, Sports Participation, Grounded Theory.

ارائه الگوی توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین دارای نقص حسی (معلولین شنوایی و بینایی) و نقص جسمی و حرکتی (داشتن مشکل در حرکت و وضعیت جسمی) با رویکرد نظریه زمینه ای

هدی آریان فر^۱، مینا مستحفظیان^{۲*}، سعید تابش^۳، مهناز مروی اصفهانی^۴

۱- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

۲- دانشیار، مرکز تحقیقات طب ورزشی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

۳- دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

۴- استادیار، مرکز تحقیقات طب ورزشی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

نویسنده مسئول: مینا مستحفظیان، دانشیار، مرکز تحقیقات طب ورزشی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

ایمیل: Dr.mostahfezian@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۲۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۰۹

چکیده

مقدمه: جانبازان و معلولان از جمله افرادی هستند که می‌توانند با انجام فعالیت‌های ورزشی از اوقات فراغت خود به شکل بهتری بهره ببرند. هدف از پژوهش حاضر، ارائه الگوی توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین دارای نقص حسی (معلولین شنوایی و بینایی) و نقص جسمی و حرکتی (داشتن مشکل در حرکت و وضعیت جسمی) با رویکرد نظریه زمینه ای ایران بود.

روش کار: پژوهش کیفی حاضر، با رویکرد نظریه زمینه ای انجام شد. جامعه پژوهش، شامل از روانشناسان، کارشناسان ورزشی، افراد دارای سمت سازمانی در سازمان های ورزشی در سراسر کشور، مربیان ورزشی در باشگاه های ورزشی سراسر کشور و مدرسین دانشگاه در رشته مدیریت ورزشی از سراسر کشور در سال ۱۴۰۱ بودند. تعداد نمونه با استفاده از اصل اشباع نظری ۱۸ تن بود که با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند به روش گلوله برفی انتخاب شدند. جمع آوری داده ها با مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام گرفت. برای سنجش روایی یافته ها از ۴ معیار، شامل اعتبارپذیری، تعمیم پذیری، اطمینان پذیری و تأییدپذیری و برای سنجش پایایی مصاحبه ها از روش بازآزمون و روش توافق درون موضوعی استفاده شد. در نهایت، تجزیه و تحلیل داده ها، با روش کدگذاری و با استفاده از نرم افزار مکس کیو دی ای نسخه ۱۲ انجام شد.

یافته ها: شرایط علی شامل (عوامل فرهنگی- اجتماعی، عوامل اقتصادی، عوامل سیاسی، عوامل فناوری- محیطی)، زمینه (توسعه منابع اقتصادی، توسعه زیرساخت های سخت افزاری، تولید برنامه های ورزشی)، پدیده (ارتقا روند توسعه ورزش)، شرایط مداخله گر (ارتقا سرمایه های اجتماعی، ارتقا سرمایه های روانشناختی)، راهبردها (استعدادپروری، توانمندسازی ذهن و روان، توانمندسازی جسمی) و پیامدها (همبستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، کارکردهای ملی و بین المللی، بهبود کیفیت زندگی) می باشد.

نتیجه گیری: وجود ۶ کد انتخابی مولفه های شرایط علی، زمینه، پدیده، شرایط مداخله گر، راهبردها و پیامدها و ۱۷ کد محوری و ۴۹ کد باز شناسایی شد. به دست اندرکاران و برنامه ریزان ورزشی پیشنهاد می شود با نهادینه کردن ورزش مشارکتی در بین جانبازان و معلولان، سلامت آن ها را به عنوان عضوی از جامعه ارتقا دهند.

کلیدواژه ها: اوقات فراغت، توسعه ورزش، جانبازان، معلولین، مشارکت ورزشی، داده بنیاد.

به بالا دارد. در رویکرد بالا به پایین موفقیت بین‌المللی و قهرمانی اهمیت دارد. اما در رویکرد پایین به بالا، هدف، جلب مشارکت همه مردم و ایجاد محبوبیت برای ورزش و فعالیت بدنی است (۱۳). درک متفاوت افراد و جوامع نسبت به ورزش و فعالیت بدنی و میزان توجه آن‌ها به ورزش مشارکتی و یا قهرمانی، نظام واقعی ورزش و رویکردهای توسعه ورزش در آن جامعه می‌باشد (۱۴).

در این زمینه، نتایج پژوهش هاشمی خواه (۱۵) حاکی از آن است، برای افزایش امید به زندگی جانبازان و معلولین جسمی، رضایت از زندگی، بهبود وضعیت زندگی و افزایش احساس خوب آن‌ها از مسیر زندگی و شغلی، باید برنامه‌های متنوع رسمی و غیررسمی، برای مشارکت آن‌ها در فعالیت‌های ورزشی، طرح ریزی شود. بعلاوه، نتایج پژوهش علیزاده و کابالیوف (۱۶) در بررسی عوامل روانشناختی و اجتماعی مؤثر در توسعه ورزش معلولان تاجیکستانی نشان داد در عوامل اجتماعی، به ترتیب، احترام گذاشتن، حمایت اجتماعی، رسانه، خانواده و تعامل اجتماعی و در حیطه عوامل روانشناختی به ترتیب، انگیزه مشارکت، عزت نفس، ترس، خودکارآمدی و لذت و نشاط مهم‌ترین موانع توسعه ورزش معلولان تاجیکستانی هستند. همچنین، بلیان و سلطانی در مطالعه خود، به این نتیجه رسیدند که طراحی مجتمع فرهنگی و ورزشی ویژه جانبازان و معلولین جسمی و حرکتی با توجه به ابعاد وجودی و نیازهای روانی ایشان می‌تواند بهترین مکان برای ورزش و تفریح جانبازان و معلولین باشد (۱۷). لذا لازم است سیاست‌های خاصی برای حمایت از برنامه‌های جامعه یکپارچه یا حمل و نقل عمومی قابل دسترسی برای مشارکت کامل افراد معلول در نتیجه افزایش اجتماعی آن‌ها اجرا شود (۱۸). Santos و همکاران (۱۹)، در پژوهشی با عنوان تعاملات و جامعه‌پذیری نوجوانان دارای معلولیت جسمی که ورزش می‌کنند، نشان داد، توانمندسازی به عنوان مهم‌ترین عامل مؤثر در بین نوجوانان دارای نقص جسمی که ورزش می‌کنند، ایفای نقش می‌کند.

در خصوص ضرورت انجام پژوهش حاضر باید به ۲ نکته خاطرنشان نمود: اول اینکه جانبازان و معلولان از جمله افرادی هستند که می‌توانند با انجام فعالیت‌های ورزشی از اوقات فراغت خود به شکل بهتری بهره ببرند. این افراد در عین این که همانند افراد عادی در خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی و عروقی هستند، در خطر ابتلا به عوارض ناشی از معلولیت آن‌ها نیز می‌باشند. باید توجه داشت عوارضی

در سال‌های اخیر، بیشتر جوامع با سرعت به سمت صنعتی شدن و اقتصادی شدن پیش رفته و این باعث ماشینی شدن زندگی انسان‌ها شده است. زندگی ماشینی ابتکار عمل را از انسان‌ها گرفته و باعث فقر حرکتی شده که خود ایجاد کننده بسیاری از مشکلات متعدد جسمی، روانی و اجتماعی است (۱).

ورزش و به خصوص ورزش مشارکتی به عنوان یکی از جذاب‌ترین موضوعات در جهان، نقش بسیار مهمی در یاری رساندن به پیشرفت در ابعاد مختلف سلامتی، اجتماعی و اقتصادی دارد (۲). ورزش در قرن معاصر با نفوذ در تمام نهادهای اجتماعی مختلف از جمله خانواده، مدرسه، شهرداری و بخش‌های خصوصی تبدیل به یکی از بزرگ‌ترین پدیده‌هایی شده است که تمام جنبه‌های زندگی بشر را تحت تأثیر قرار داده است (۳). ورزش، همانطور که در منشور المپیک تصور شده است، به عنوان مروج یک جامعه مسالمت‌آمیز و مدافع کرامت انسانی عمل می‌کند و نقش اساسی در توسعه جوامع و انسان‌ها دارد (۴).

بر اساس تعریف سازمان جهانی بهداشت، معلولیت به ناتوانی در ایفای نقش طبیعی و کامل فرد، در ارتباط با سن، جنس، شرایط فرهنگی و اجتماعی گفته می‌شود (۵). معلولیت به دنبال یک ناتوانی و یا یک نقص ایجاد می‌شود (۷۶). ورزش مشارکتی جنبش جهانی ورزش تفریحی است که از سال ۱۹۶۹ در بسیاری از کشورهای پنج قاره بدون توجه به جنس، نژاد، مذهب و حتی توانایی جسمانی و اقتصادی تعلق دارد (۸). در شرایط کنونی انجام فعالیت‌های ورزشی دسته جمعی برای معلولان اهمیت بسیاری پیدا کرده و نه تنها به عنوان یک وسیله تفریحی و درمانی بلکه به عنوان عاملی در جهت تکامل نارسایی در ابعاد جسمانی و روانی آن‌ها مدنظر قرار می‌گیرد (۹)، چراکه افراد دارای معلولیت در اکثر نقاط جهان همچنان با تبعیض روبرو هستند و اغلب از زندگی اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جوامع خود، حذف می‌شوند (۱۰). ورزش یک ابزار مهم برای مقابله و کاهش معلولیت، ایجاد شادی، اطمینان از مشارکت در اعمال اجتماعی و به دست آوردن ویژگی‌های مثبت شخصیتی است (۱۱).

اخیراً تمرکز جهانی بر ورزش مشارکتی جهت بهبود ناتوانی به عنوان یک موضوع توسعه‌ای با تأثیر جهانی مطرح شده است (۱۲). توسعه ورزش ۲ رویکرد بالا به پایین و پایین

چون انزوای اجتماعی، با انجام ورزش مشارکتی و توسعه‌ی آن بهبود می‌یابد. به عبارتی، اگر افراد معلول در جریان اصلی زندگی قرار گیرند، بایستی همانند افراد سالم از تمام امکانات ورزشی و تفریحی بهره‌مند شوند (۲۰). علیرغم مزایای شناخته شده از فعالیت بدنی، افراد دارای معلولیت جسمی، هنوز در مقایسه با مردم عادی، فعالیت ورزشی کمتری دارند (۲۱). بنابراین، شناخت ابعاد مختلف توسعه ورزش مشارکتی برای معلولان و جانبازان می‌تواند نقش بسزایی در بهبود حال جسمی و روانی و ابعاد مختلف زندگی این گروه از افراد جامعه دارد. دوم اینکه: با عنایت به بررسی پژوهش‌های انجام شده از جمله در خصوص رشته‌های ورزشی بانوان (۲)، چالش‌های اجتماعی و مشکلات زندگی جانبازان (۵)، عوامل روانشناختی و اجتماعی مؤثر در توسعه ورزش معلولان (۱۵)، انگیزه‌های مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین (۱۶)، نقش مجموعه‌های ورزشی در اوقات فراغت و فرآیند سلامت افراد معلول جسمی و حرکتی (۱۷)، مزایای سلامتی اوقات فراغت سازگار برای افراد دارای معلولیت (۱۸) شناسایی و تدوین الگویی انگیزه‌های مشارکت ورزشی جانبازان و معلولان (۲۰) پژوهشی که به ارائه الگوی توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین ایران پرداخته باشد، یافت نگردید. لذا پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین دارای نقص حسی (معلولین شنوایی و بینایی) و نقص جسمی و حرکتی (داشتن مشکل در حرکت و وضعیت جسمی) با رویکرد نظریه زمینه‌ای در سال ۱۴۰۱ انجام شد.

روش کار

روش پژوهش حاضر به شکل کیفی با رویکرد نظریه زمینه‌ای انجام شده است. در این پژوهش از رهیافت ظاهرشنونده (Emergent) مربوط به Glazer & Hannafin (۲۱) برای تحلیل داده‌ها بهره گرفته شد. جامعه آماری پژوهش، متشکل از کلیه متخصصان و صاحب نظران در رشته‌های روانشناسی، پزشکی ورزشی و مدیریتی در سال ۱۴۰۱ بود. جهت نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع گلوله برفی تا اشباع داده‌ها (با ۱۸ تن)، برای انتخاب نمونه‌ها استفاده شد.

نمونه‌های پژوهش شامل ۱۸ تن از روانشناسان، کارشناسان ورزشی، افراد دارای سمت سازمانی در سازمان‌های ورزشی در

سراسر کشور، مربیان ورزشی در باشگاه‌های ورزشی سراسر کشور و مدرسین دانشگاه در رشته مدیریت ورزشی از سراسر کشور در سال ۱۴۰۱ بودند. شایان ذکر است که در صورت نیاز، امکان مصاحبه مجدد با نمونه‌ها، بود؛ ولی موردی نبود که نیاز به مصاحبه مجدد نیاز داشته باشد. همچنین، تا زمانی که صحبت‌ها و نظرات مصاحبه‌شوندگان با فرد بعدی، تکراری و مشابه باشد، نمونه‌گیری و مصاحبه ادامه داشت؛ تا اینکه بالاخره با ۱۸ تن، داده‌ها به اشباع رسید. معیارهای ورود به پژوهش به شرح ذیل بود: در سال ۱۴۰۱ مدرس دانشگاه در رشته مدیریت ورزشی باشند، یا سمت سازمانی (اعم از مدیر، کارمند، کارشناس) در سازمان‌های ورزشی داشته باشند، یا مربی در باشگاه‌های ورزشی سراسر کشور باشند؛ حداقل ۵ سال سابقه شغلی / حرفه‌ای مرتبط با موضوع پژوهش داشته باشند.

معیارهای خروج هم به این ترتیب بود که اگر یکی از شرایط فوق‌الذکر را نداشتند، از ورود به پژوهش جلوگیری می‌شد.

سؤال‌ها به شرح ذیل مطرح شدند:

- نهادهای تاثیرگذار در زمینه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین در اوقات فراغت ایشان کدامند و در این زمینه چه نقشی می‌توانند ایفا کنند (شرایط علی)؟
- چه عواملی باعث زمینه‌سازی و بسترسازی ورزش جانبازان و معلولین می‌شود (زمینه)؟
- چه اهدافی را برای توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین دنبال می‌کند (پدیده)؟
- عوامل تاثیرگذار بر میزان گرایش جانبازان و معلولین به مشارکت در ورزش کدامند (شرایط مداخله گر)؟
- برای پیاده‌سازی مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین در شهرها، چه حوزه‌ها و بخش‌هایی نیاز به سیاست‌گذاری دارند و چه سیاست‌هایی (راهبردها)؟
- توسعه و ارتقاء ورزش جانبازان و معلولین، چه نتایج و پیامدهایی برای جامعه و کشور به دنبال خواهد داشت (پیامدها)؟

روند جمع‌آوری داده‌ها بدین شرح بود که: جهت شروع پژوهش و جمع‌آوری داده‌ها، ابتدا پژوهشگر اول مقاله حاضر، از واحد پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد معرفی‌نامه دریافت نمود و سپس با ارائه معرفی‌نامه به واحد حراست و پژوهش هر یک از ارگان‌هایی که نمونه از آن انتخاب شده بود، مجوز انجام مصاحبه را دریافت نمود.

هدی آریان فر و همکاران

در سطح انتزاعی تر نسبت به مفاهیم قرار دارند سازماندهی شدند. در مرحله آخر در قالب کدگذاری انتخابی، مفاهیمی که بار معنایی و محتوایی مشترکی داشتند در طبقات ویژه ای قرار داده شدند (۲۴).

در پژوهش حاضر برای روایی یافته ها از ۴ معیار Guba & Lincoln شامل اعتبارپذیری (credibility)، تعمیم پذیری (generalizability)، اطمینان پذیری (reliability) و تأییدپذیری (verifiability)، استفاده شده است (۲۵). برای ارزیابی اعتبارپذیری، از روش بازخورد اعضا استفاده شده است؛ به گونه ای که یافته های پژوهش در اختیار مشارکت کنندگان قرار گرفت و آن ها صحت یافته ها و تفسیرها را تأیید کردند. برای ارزیابی تعمیم پذیری، پژوهشگران به شرح فرایند پژوهش از نمونه گیری تا تفسیر یافته ها پرداخته و نمونه ای از متن مصاحبه ها را به عنوان مصادیقی ارائه کردند، به نحوی که خواننده بتواند قابلیت انتقال داده ها را ارزیابی کند. همچنین برای بررسی اطمینان پذیری از نتایج، جمع آوری و تحلیل داده ها تحت نظارت چند تن از مدرسین حوزه مدیریت انجام گرفت و در نهایت برای ارزیابی تأییدپذیری نتایج، یافته های پژوهش در اختیار مدرسین مذکور قرار داده شد و توسط ایشان به تأیید رسید. در نهایت، جهت سنجش پایایی در این پژوهش، از روش پایایی بازآزمون استفاده شده است (۲۶).

برای محاسبه پایایی بازآزمون، که ۲ هفته پس از کدگذاری اولیه توسط پژوهشگر اول مقاله حاضر، مجدد کدگذاری انجام شد. بدین منظور، متن پیاده شده ۴ مصاحبه به صورت تصادفی انتخاب و به یک تن از مدرس رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد و دارای تجربه کاری در زمینه علوم ورزشی ارائه شد و از وی خواسته شد تا عبارات را کدگذاری کند. نتیجه حاصل از این کدگذاری در جدول ۱ ارائه شده است.

در مرحله بعد، رضایت آگاهانه شفاهی و موافقت همکاری از نمونه های مورد مطالعه، دریافت گردید.

مصاحبه های نیمه ساختاریافته با ۵ تن مدیر ورزشی، ۵ تن مسئول ورزشی، ۴ تن مربی ورزشی، ۲ تن کارشناس اداری، ۱ تن مدرس دانشگاه در رشته مدیریت ورزشی و ۱ تن روانشناس سازمانی در سال ۱۴۰۱ انجام شد. مصاحبه ها به ۲ صورت حضوری و غیرحضوری انجام گردید. مصاحبه های حضوری در محیطی آرام و امن و در محل کار نمونه ها با دستگاه ضبط صوت، انجام شد. مصاحبه های غیرحضوری با نمونه هایی که در شهرهای دورتر قرار داشتند (بدلیل دوری مسافت)، انجام شد. مصاحبه با ایشان به این صورت بود که متن سوالات برای ایشان از طریق ایمیل ارسال و پاسخ ها در قالب فایل صوتی یا متنی دریافت گردید. میانگین زمان مصاحبه ها بین ۷۰-۴۰ دقیقه بود.

از نظریه زمینه ای (با روش رویکرد ظاهرشونده) برای تحلیل داده ها استفاده شد. در این رویکرد، پژوهشگر نقش فعالی در تفسیر و معنی بخشی به مفاهیم و مقوله ها داشته و از منابع موجود داده ها تفسیرهای کنشگرانه ای را ارائه می کند. به علاوه فرایندهای همپوش در تحلیل نظریه زمینه ای وجود دارد که عبارتند از: کدگذاری باز (open coding)، کدگذاری محوری (axial coding) و کدگذاری انتخابی (selective coding) (۲۲). در اجرای پژوهش، جمع آوری و تحلیل داده ها به طور آگاهانه و همزمان انجام شد. در این راستا، منابع نظری و مکتوبات واکاوی شدند و برخی از متون به عنوان منبع کدهای اولیه تحلیل شدند. با این کار، برای پژوهشگران فرصت هایی فراهم شد تا میزان کفایت مقوله های مناسب را افزایش دهد (۲۳).

روند کاری بدین ترتیب بود که: مرحله اول داده هایی که حول یک مفهوم بودند، گردآوری شد. در مرحله دوم مفاهیمی که معنای مشترک داشتند در قالب کدگذاری محوری که

جدول ۱: میزان درصد پایایی بازآزمون

عنوان مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	پایایی باز آزمون
۱	۳۴	۱۳	
۲	۲۳	۹	
۲	۴۳	۱۷	
۴	۳۱	۱۱	
کل	۱۳۱	۵۰	۰/۷۶

حذف شده و در نهایت، ۱۴۹ کد باقی ماند. سپس، در مرحله کدگذاری محوری بعد از شناسایی برچسب های مفهومی در مرحله کدگذاری باز، با ترکیب و تلخیص کدهای اولیه، ۱۷ کد محوری استخراج شد.

در انتها در مرحله کدگذاری انتخابی، با یکپارچه سازی و پالایش کدهای محوری، در چارچوبی نظری ۶ کد انتخابی مشخص شد که شامل: شرایط علی (عوامل فرهنگی- اجتماعی، عوامل اقتصادی، عوامل سیاسی- قانونی، عوامل فناوری- محیطی)، زمینه (توسعه منابع اقتصادی، توسعه زیرساخت های سخت افزاری، تولید برنامه)، پدیده (ارتقای روند توسعه آفرینی ورزش)، شرایط مداخله گر (ارتقای سرمایه های اجتماعی، ارتقای سرمایه های روانشناختی)، راهبردها (استعدادپروری، توانمندسازی فکری و روانی، توانمندسازی جسمی) و پیامدها (همبستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، کارکردهای ملی و بین المللی، بهبود کیفیت زندگی) می باشد (جدول ۲).

همانگونه که در جدول فوق، قابل ملاحظه می باشد، تعداد کل کدها در فاصله زمانی ۲ هفته برابر ۱۳۱ و تعداد کل توافقات بین کدها در این ۲ زمان برابر ۵۰ است. پایایی باز آزمون مصاحبه های این پژوهش برابر ۰/۷۶ است. با توجه به اینکه میزان پایایی بیشتر از ۰/۷۰ است؛ بنابراین کدگذاری ها مورد تأیید است.

یافته ها

نتایج آمار جمعیت شناختی نمونه ها نشان داد که از ۱۸ تن در پژوهش حاضر، ۱۰ تن مرد (۵۵ درصد) و ۸ تن زن (۴۵ درصد) بودند؛ علاوه، از نظر مدرک تحصیلی، ۷ تن (۳۹ درصد) دکتری، ۷ تن (۳۹ درصد) کارشناسی ارشد، ۴ تن (۲۲ درصد) کارشناسی، بودند. همچنین، از نظر سمت شغلی ۱۵ تن (۸۴ درصد) پست سازمانی، ۲ تن (۱۱ درصد) مربی ورزشی و ۱ تن (۵ درصد) مدرس دانشگاه بود. ابتدا، در مرحله کدگذاری ۵۹۸ کد باز بدست آمد. با توجه به اینکه بسیاری از کدها تکراری بود، کدهای تکراری

جدول ۲: کدهای انتخابی، محوری و باز

کد انتخابی	کد محوری	کد باز
شرایط علی	عوامل فرهنگی - اجتماعی	نفوذ عوامل محرک فرهنگی فرهنگ خدمتگزاری آموزه های دینی تبلیغات بین المللی هماهنگ سازی جریانات اجتماعی
	عوامل اقتصادی	تحریم های بین المللی وضعیت اقتصادی داخلی کشور حامیان و داوطلبان وضعیت معیشت افراد
	عوامل سیاسی - قانونی	ثبات سیاسی حمایت مسئولین در سطح کلان نگرش بین المللی حمایت قانونی
	عوامل فناوری - محیطی	تغییر در سبک زندگی جذابیت در تولید محتوا
زمینه	توسعه منابع اقتصادی	بودجه بندی مانع زدایی در تامین هزینه ها
	توسعه زیرساخت های سخت افزاری	نیازسنجی امکانات ورزشی معلولین توسعه و تجهیز امکانات مناسب معلولین به صورت رایگان توجه به موقعیت مکانی و زمانی
	تولید برنامه های ورزشی	برگزاری اردوها و برنامه های تفریحی، پژوهشی برگزاری مسابقات علمی، ورزشی برگزاری کارگاه های آموزشی برگزاری دوره های آموزشی برگزاری جشنواره ها و سمینارها تولید محتوای جذاب برنامه های ورزشی

هدی آریان فر و همکاران

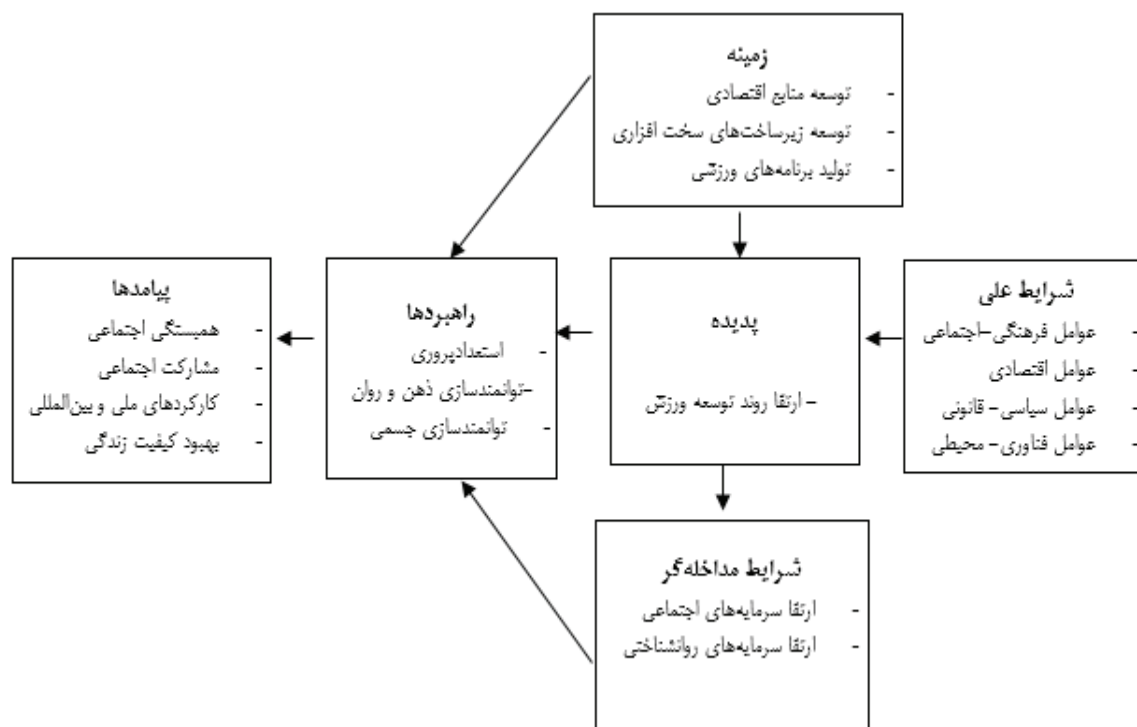
پدیده	ارتقا روند توسعه ورزش	افزایش مشارکت ورزشی توسعه بسترهای زیرساختی
شرایط مداخله گر	ارتقا سرمایه‌های اجتماعی	همبستگی اجتماعی مسئولیت پذیری
	ارتقا سرمایه‌های روانشناختی	خودکارآمدی امید شادکامی
راهبردها	استعدادپروری	شکوفایی و پرورش ظرفیت‌های معلولین استعدادیابی
	توانمندسازی ذهن و روان	سلامت روانی خلاقیت ذهن
پیامدها	توانمندسازی جسمی	حفظ سلامت جسمی توسعه حرکات اصلاحی معلولین توانمندسازی جسمی معلولین
	همبستگی اجتماعی	حذف شکاف بین معلولین و اقشار جامعه تعاملات اجتماعی با معلولین
	مشارکت اجتماعی	توسعه ورزش همگانی معلولین برنامه‌ریزی در توسعه مشارکت
	کارکردهای ملی و بین‌المللی	برقراری تعاملات بین‌المللی توسعه پیشرفت در مجامع ورزشی بین‌المللی توسعه فرهنگی و اجتماعی
	بهبود کیفیت زندگی	بهبود وضعیت شغلی افزایش سطح اجتماعی

الگوی مفهومی

و محوری با در نظر گرفتن قالب نظریه داده بنیاد به شرح

ذیل ارائه می‌گردد:

الگوی مفهومی پژوهش حاضر برگرفته از کدگذاری انتخابی

شکل ۱: الگوی مفهومی توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین دارای نقص حسی (معلولین شنوایی و بینایی) و نقص جسمی و حرکتی (داشتن مشکل در حرکت و وضعیت جسمی)

متن مصاحبه ها

۱- شرایط علی (عوامل فرهنگی-اجتماعی، عوامل اقتصادی، عوامل سیاسی-قانونی، عوامل فناوری-محیطی)
اکثر مصاحبه شوندگان اظهار داشتند که برنامه ریزی هایی که به صورت زیرساختی در همه ابعاد اجتماعی، فرهنگی، شرایط اداری و کاری و ساختار جامعه ما مناسب سازی شده باشد، برای این افراد که بتوانند به طور آزاد از امکانات مثل افراد غیر معلول بهره برداری نمایند، کشور ما در گروه های مختلف را به طور مطلوب ندارد. گزیده ای از صحبت های مصاحبه شوندگان در کد انتخابی شرایط علی به شرح ذیل بود:

عوامل فرهنگی-اجتماعی

مصاحبه شونده اول: سرمربی تیم والیبال نشسته ذوب آهن اصفهان که ۴۳ سال سن و ۱۶ سال سابقه شغلی داشتند در رابطه با عوامل فرهنگی-اجتماعی این چنین اظهار نمودند که :

« اگر که معلولین بتوانند در عرصه های ورزشی شرکت داشته باشند مشارکت فعال داشته باشند یکی امید به زندگی شون و اینکه و با آن نقصی که در عضوشون دارند بتوانن کنار بیان از نظر بعد روانی خیلی می تواند به آن ها کمک کند باعث می شود که به خودباوری و اعتماد به نفسی لازم هست برای شرکت در فعالیت های اجتماعی شان در سایرگزینه ها بخواهند شرکت بکنند داشته باشه و باعث میشه که توانمند تر بشوند و همین ها باعث می شود که روند خیلی بهتری را در زندگی شخصیشون و اجتماعی شون داشته باشند و اجتماع به عنوان یک فرد سربرار به آن ها در همه زمینه ها نگاه نکنه و فردی هست که به خودش متکیه میتونه کار بکنه و خلق و خوی خیلی بهتری دارد تا یک نفر که معلولی که در خانه نشسته و هیچ فعالیتی ندارد روز به روز هم افسرده تر می شود و همین باعث می شود که حالا یک هزینه های درمانی بیشتری روی دست خانواده بگذارد و خودش هم یک انسانی بشود که به پوچی مطلق آخر کار برسد».

عوامل اقتصادی

مصاحبه شونده دوم: کارشناس اداره ورزش و جوانان خراسان رضوی ۴۵ ساله با ۲۰ سال سابقه شغلی در خصوص عوامل فرهنگی-اجتماعی بیان کردند:

«به نظر من در بحث ایاب و ذهاب و اقتصادی بچه های بسیار ضعیفی هستند و یک سرویس مناسب، زمین مناسب

در نزدیک خانه، محلات را در بحث معلولین قوی کنیم، و یک مربی خوب، چون این ها نیازمند محبت هستند در کنار ورزش، پس یک ابزار می تونه باشه، ماهیانه مناسب می تونه باشه، ایاب و ذهابشون و ورزش محلات غنی شود و ورزش معلولین تا جایی که هر فرد معلولی بتونه در محله خودش تمرین کنه. این بهترین راه می تونه برای پیشرفت ورزش معلولین باشه».

عوامل سیاسی-قانونی

مصاحبه شونده سوم: دبیر هیات جانبازان و معلولین استان اصفهان با ۳۵ سال سن و ۱۰ سال سابقه شغلی در خصوص عوامل سیاسی-قانونی بیان کردند:

«افرادی که شاخص شدند در گروه معلولین به نظر من باید در تغییر نگرش دیگر افراد تاثیر گذار باشند و هم چنین قوانینی است که جاری و ساری هست در این ماجرا، افرادی که قانون را وضع کردند مطالبه گر باشند از زیر مجموعه خودشان، بگن چه اتفاقاتی رقم زدی، صرف اینکه معلولی به شما مراجعه نکرده بی خیال این ماجرا بودید نه، آقا این قانون هست شما ملزم به اجراش هستید، چه کرده اید آیا شده است آیا نشده است. نظارت بر اجرای قانون هم به نظر من یکی از دیگر اتفاقات مهمی است که باید رقم بخورد».

عوامل فناوری-محیطی

مصاحبه شونده سوم: دبیر هیات جانبازان و معلولین استان اصفهان با ۳۵ سال سن و ۱۰ سال سابقه شغلی در خصوص عوامل سیاسی-قانونی بیان کردند:

«این یک رشته و زنجیری هستش که تابع شرایط مختلف هست و اولین آن هم این است که آن معلول و خانواده ای که دچار این وضعیت هستند بتوانن با فراغ بال و با فراغت خاطر در بستر و حوزه فعالیت های اجتماعی از جمله ورزش وارد بشن. اگر فراغت را در بیرون از خونه و در محیط هایی مثل پارک و محیط های بازی بخواهیم تعریف کنیم، اولین زمینه اش مناسب سازی هست که باید اتفاق بیفته در همه ابعاد یعنی اگر ما معلول مون از در خونش بیاد بیرون از مسیری که باهاش در ارتباط هستن میخواد برسه به محل گذران اوقات فراغت مثل پارک یا سالن ورزشی وسیله نقلیه ای که به هر جهت معلول استفاده میکنه و قرار هست که باهاش رفت و آمد بکنه محیطی که قرار هست ورود پیدا بکنه به لحاظ هم دسترسی های خاص هم دسترسی های عمومی دسترسی های خاص منظور از

خب چرا؟ چه کسی باید پاسخگو باشد؟ اون مدیر به اهمیت ورزش معلولین و این بچه ها پی نبرده اصلا. کتابخونه الان داره خاک میخوره. نفراتی که ما می خواهیم بیاوریم در ورزش از ورزش معلولین آگاهی داشته باشند استخوان خورد کرده باشند هر کسی که باشند همیشه مثلا کسی که فوتبالیسته را گذاشتن اینجا. خب رزمی کاره آوردن گذاشتش ریس تربیت بدنی خب این میخواد چیکار بکنه برنامهش چیه. اون فقط به رشته خودش فکر می کنه. ما متاسفانه عرض کردم از بالا مشکل داریم».

تولید برنامه

مصاحبه شونده پنجم: کارشناس مشاور سازمان بهزیستی اصفهان با ۳۲ سال سن و ۵ سال سابقه شغلی در زمینه تولید برنامه چنین بیان کرد که:

«اگر که واقعا این اتفاق بیفته که برنامه ای ریخته بشه فضایی باشه که اون ها برگردند به این فضا و اینکه همه کسانی که در این حوزه هستند به مرور آموزش ببینند دغدغه مند بشن که مثلا اگر که در استخری غریق نجات هستیم دو تا نابینا اومدن دیدیمشون بتونیم کمکشون کنیم . این خیلی موثرتره تا اینکه بگیم نه حتما یک سانس استخر بذاریم حالا ۱۰ تا نابینا با هم بیان اینجا. اصلا خودش محدودیت ایجاد می کنه. به عنوان مثال من یادمه در بحث آموزش و پرورش اومده بودن یک سانس را اختصاص داده بودند به نابینایان ساعت ۲ تا ۴ خب که چی. خب افراد چجوری برن ؟ چون ۳ ساعت باید تو راه باشم که برم استخر اصلا نمی صرفه اصلا صرفه اقتصادی نداره . تو سانس بیخود . مثلا ورزشگاه انقلاب اومده بود سانس ساعت ۷ را داده بود. این ساعت برای افرادی هست که بخوان حرفه ای کار کنند. بنابراین اگر غریق ها یاد بگیرند مسئولین استخرها آموزش ببینند و یاد بگیرند که معلول در هر ساعتی مراجعه کرد با ضوابط و شرایط خودش و مناسب پذیرش بشن که منم بتونم بر اساس برنامه خودم یه تایمی را برم اونجا و استفاده کنم».

۳- پدیده (ارتقا روند توسعه ورزش)

در این زمینه مصاحبه شوندهگان اظهار داشتند متاسفانه بسیاری از سازمان های ما توجهی به ارتقا روند توسعه ورزش معلولان ندارند و از طرفی بسیاری از اماکن ورزشی قابلیت استفاده توسط معلولان را ندارند که با هزینه جزئی می توان آن ها را مناسب سازی کرد. بالا بودن هزینه، کمبود امکانات و ضعف فرهنگ سازی از عوامل مهمی است

سرویس های بهداشتی و امکاناتی که به هر جهت یک فرد عادی هم که به یک پارک مراجعه می کنه یا به یک محیط بازی نیاز داره».

۲- زمینه (توسعه منابع اقتصادی، توسعه زیرساخت های سخت افزاری، تولید برنامه های ورزشی)

تقریبا همه مصاحبه شوندگان در پژوهش حاضر، بر این عقیده استوار بودند که اکثر اماکن ورزشی شرایط مساعدی برای معلولین فراهم ندارند. اماکن مهندسی سازی نشده و در دسترس، مربی هایی که از نظر مالی تامین نمی شوند تا با این قشر وقت کافی صرف کنند و مسائلی از دیگر مشکلات افراد معلول برای ورزش کردن می باشد. مختصری از نظرات مصاحبه شوندگان در کد انتخابی شرایط زمینه بدین ترتیب بود:

توسعه منابع اقتصادی

مصاحبه شونده پنجم: کارشناس مشاور سازمان بهزیستی اصفهان با ۳۲ سال سن و ۵ سال سابقه شغلی در خصوص توسعه منابع اقتصادی معتقد بود:

«باید به دنبال راهکارهایی گشت که چجوری میشه این زمینه را افزایش داد و چه مشوق هایی میشه قرار داد که بازم ارتقاء پیدا بکنه و مطالعه خاص خودش را میخواد ولی در وهله اول اگر این هماهنگی اتفاق بیفته بین نهادهایی که وجود داره و میتونن کمک کننده باشن مثل بخش فرهنگی ورزشی شهرداری ، تربیت بدنی استان، بخش هایی که در حوزه ورزش کار می کنن با موسسه ها و NGO هایی که در این زمینه کار میکنند که البته رقم خوردن هر اتفاقی نیاز به تامین بودجه داره چون مناسب سازی باید اتفاق بیفته اطلاع رسانی بشه مربیان خاص خودشون را بیارن یا حداقل مربیانی که هستند را آموزش بدن میتونه نقش موثری داشته باشه در وهله اول. در وهله بعد هم باید مطالعه بیشتری در این زمینه وجود داشته باشه».

توسعه زیرساخت های سخت افزاری

مصاحبه شونده چهارم: رییس کمیته دو و میدانی خراسان رضوی با ۶۹ سال سن و ۴۰ سال سابقه شغلی در رابطه با تولید برنامه چنین اظهارنظر نمودند که:

«در رابطه با ورزش معلولین بیاید و مسابقات بذارید. برنامه ها و مسابقات تفریحی بذاریم. جوایز بدیم. انگیزه بدیم با این کارها به بچه ها. شما نگاه کنید بهزیستی آمده کلینیک های توانبخشی زده ولی برای ورزش سالنی داشته برای ورزش در مشهد همونا اومده کتابخونه اش کرده

که مانع توسعه ورزش در این قشر از جامعه شده است. گزیده ای از صحبت های مصاحبه شوندگان در کد انتخابی شرایط پدیده به شرح ذیل بود:

مصاحبه شونده ششم: سرمربی تیم ملی بوجیا که ۳۷ سال سن و ۱۷ سال سابقه شغلی داشتند در رابطه با ارتقا روند توسعه ورزش این چنین اظهار نمودند که:

«یک نفری که در اثر سانحه یا هر حادثه ای دیگر یا مادرزادی از بدو تولد مشکل معلولیت را دارد این در روحیه خانواده و اطرافیان خیلی تاثیر می گذارد و علی الخصوص نگاه های ترحم آمیز ما در جامعه به این افراد که وقتی در پارک می آید یا محیط، مردم اطراف نگاه متفاوتی دارند. رسیدن به سطح مسابقه برای این افراد بسیار با ارزش است به دلیل اینکه در مسابقات با اشخاص مختلف آشنا می شوند مواجه می شوند در اجتماع می آیند می بینند که مشکلات درمانی و ورزشی اش با افراد دیگر نیز یکسان است می تواند تعامل کند و خودش را در اجتماع می کشد. ما ورزشکارانی داشتیم که ما حتی نمی توانستیم عکسش را در کانال گروه بگذاریم که بگوییم این ورزشکار به این حد رسیده است یا این معلول به اینجا رسیده است اما الان برایش بی تفاوت شده است می بیند که ورزش پارامتری را برایش خلق کرده است که خودش را توانسته است مطرح کند. ما قبلاً این مشکلات را خیلی با بچه های بیماران خاص داشتیم هنوز هم داریم ولی خیلی کمتر شده است از لحاظ روانشناختی واقعاً امید به زندگی در بچه ها بسیار بیشتر شده است».

۴- شرایط مداخله گر (ارتقا سرمایه های اجتماعی، ارتقا سرمایه های روانشناختی)

مصاحبه شوندگان در پژوهش حاضر، عقیده داشتند که اولین روش ارتقاء سرمایه های اجتماعی و سرمایه های روانشناختی لزوم بهره گیری حداکثری از باقیمانده توانمندی های جسمی معلولین است و مباحثی چون مناسب سازی اماکن و تهیه ابزارهای مناسب توانبخشی قطعاً در این حیطه، مهم و سرنوشت ساز تلقی می شوند، بنابراین، عصا، سمعک، ویلچر... و امکان تردد در مکان های عمومی یک ضرورت مهم اولیه و نه ثانویه است و اگر کاستی در این موارد باشد، بی شک با کمبودهای مختلف روحی نیز روبرو خواهد بود. در ذیل به گزیده ای از نظرات مصاحبه شوندگان پرداخته شده است:

ارتقا سرمایه های اجتماعی

مصاحبه شونده نهم: رئیس اداره ورزش بنیاد شهید و امور ایثارگران اصفهان با ۶۱ سال سن و ۳۰ سال سابقه شغلی در راستای ارتقا سرمایه های اجتماعی چنین اظهار عقیده نمودند:

«ورزشکاران جانباز و معلول در یک جمله اگر بخوام خلاصه کنم ورزش، تفریح همراه با جنبه های درمانی در اولویت اول برای ورزشکاران جانباز و معلول، در زمینه دوم این که باعث افزایش ترغیب حضور آن ها در عرصه های ورزشی و فعالیت های اجتماعی می شود. به هر حال وقتی که یک نفر به یک معلولیت یا یک محدودیتی برایش ایجاد میشه اولین چیزی که ازش گرفته میشه حضور در عرصه های اجتماعی هست ولی ورزش میتونه این عزیزان را وقتی که در میادین ورزشی شرکت می کنند آن انگیزه های اجتماعی و نبوغ اجتماعی را برایشان جلوه گر بکند، حضورشان را پررنگ می کند و بیشتر در ورزش کاران جانباز جنبه های درمانی ملاک هست و حضور اجتماعی شون. جانبازان یک وجهه اجتماعی مضاعفی را در کشورمان دارند نسبت به معلولین، از این لحاظ از پوشش اجتماعی شون شاید بتوان گفت پر رنگ هستند ولی جنبه های درمانی بیشتر براشون اهمیت داره که با ورزش حضورشان در میادین ورزشی هم درمان و هم انگیزه های اجتماعی هست ولی در معلولین با توجه به اینکه از اوایل زندگی معلولیت باهاشون بوده و هم از طریق خانواده هم از طریق اجتماع همینکه در مدرسی که میخوان برند درس بخونن مجزا بودند براشون احساس می شود که از اجتماع دور هستند. به این دلیل وقتی وارد مقوله های ورزشی میشن انگیزه های اجتماعی شون مضاعف و پررنگ تر میشه».

ارتقا سرمایه های روانشناختی

مصاحبه شونده یازدهم: مدیرعامل انجمن ناشنوایان اصفهان با ۳۹ سال سن و ۶ سال سابقه شغلی که داشتند در رابطه با ارتقا سرمایه های روانشناختی چنین اظهار نظر نمودند: «سلامت روان افراد ناشنوایان را ارتقا میده. جامعه ی سالمی پدید می آید. (از نظر روحی و روانی همچنین جسمی)»

۵- راهبردها (استعدادپروری، توانمندسازی ذهن و روان، توانمندسازی جسمی)

در پژوهش حاضر، بیش تر مصاحبه شوندگان در زمینه شرایط راهبردها معتقد بودند که سازمان ها با عوامل متعددی سر و کار دارند که از جمله ی این شرایط، استعدادپروری،

در حوزه های مختلف جامعه فعالیت داشته باشن و افراد منفعلی نباشن. افرادی باشن که خلاق باشن برای اقتصاد کشور به عنوان یک نیروی انسانی فعال باشن و هر چقدر سطح سلامتشان بره بالا و ارتقا پیدا کنه نیازهای پزشکیون کاهش پیدا می کنه و برای حوزه پزشکی هم کمک خواهد شد. باعث خودباوری، افزایش اعتماد به نفس و عزت نفس، شادابی و نشاطون افزایش پیدا می کنه. احساس خوبی از زندگیشون پیدا میکنن. به دنبال اون باعث میشه خانواده هاشون فرقی بین خودشون و افراد سالم احساس نکنن. سطح سلامت روانی خانواده ها هم ارتقا پیدا میکنه. خود افراد معلول و در کل یکی از مهم ترین شاخص های والای فرهنگ هر کشوری میزان رسیدگی به معلولینشون هست. هر چقدر به معلولین رسیدگی بشه نشانه ای از فرهنگ اون کشور هست که آن ها هم همسطح روانی هم سطح جسمانی و هم سطح حضور در جامعهشون بالاتر بره».

۶- پیامدها (همبستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، کارکردهای ملی و بین المللی، بهبود کیفیت زندگی) مصاحبه شوندهگان در پژوهش پیشرو، اظهار داشتند که تاثیرات ورزش در زندگی معلولان امری بدیهی است که مورد توجه بسیاری از خانواده های دارای فرزند معلول قرار گرفته است. ورزش در زندگی معلولان به عنوان روشی برای جلوگیری از معلولیت بیشتر شناخته شده و حتی بعضی از متخصصان ورزش را به عنوان راهی برای درمان شناختند. ازجمله پیامدهای شناخته شده در پژوهش حاضر همبستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، کارکردهای ملی و بین المللی، بهبود کیفیت زندگی می باشد که در ذیل به شرح آن ها پرداخته می شود:

همبستگی اجتماعی

مصاحبه شونده سیزدهم: دبیر هیات جانبازان و معلولین استان کرمان با ۴۵ سال سن و ۵ سال سابقه شغلی که داشتند در رابطه با همبستگی اجتماعی چنین بیان نمودند: «افراد معلول با شرکت در فعالیت های ورزشی همبستگی اجتماعی خود را افزایش داده اند و حضور بیشتر تو جامعه باعث افزایش اعتماد به نفس آنان می شه. یکی دیگه از راهای جلوگیری از این بیماری ها، مستقل شدن تو زندگی روزمرست که با استفاده از صندلی های چرخدار و... صورت می گیره. ورزش علاوه بر اثرات جسمانی دارای اثرات روانی بسیاریه».

توانمندسازی ذهن و روان، توانمندسازی جسمی قید شد؛ ازجمله نمونه ی سخنان مصاحبه شوندهگان در این راستا به شرح ذیل می باشد:

استعدادپروری

مصاحبه شونده هفتم: نائب رئیس هیات جانبازان و معلولین بوشهر با ۴۹ سال سن و ۱۴ سال سابقه شغلی که داشتند در رابطه با استعدادپروری چنین بیان نمودند: «ورزش همگانی، ایستگاه سلامت و برنامه هایی که معلولین را بکشه بیرون و از نظر روحی و روانی ارتقا پیدا کنن که بتونن حداقل وظایف شخصی خودشون را انجام بدن. و محتاج کسی نباشن. در مهرماه یک روز داریم به نام روز پارالمپیک. هیات های ورزشی میارنشون استعدادیابی میکنن معلولین را، با ورزش های مختلف اشناشون میکنن. برای بالا بردن آمادگی جسمی و حالات روحی و روانیشون. هزینه های پزشکیون کاهش پیدا میکنه. جلسه ای که با معاون کشور در بهزیستی داشتیم گفتن که اگه ما سالن بخواهیم برای معلولین بزنیم نمی تونیم بسازیم چون کارمون ورزشی نیست. بهشون گفتم شما هزینه میدید برای زخم بستر میدیدی برای کارهای درمانی و پزشکی اما این چیزی که برای ارتقا جسمانیشون می شه از زخم بسترشون جلوگیری می کنه و از نظر روحی و روانی می تونه کمکشون کنه کاری نمی کنید انجام نمی دید. میگن شما باید برید اداره ورزش. با این کار هزینه های خود بهزیستی هم میاد پایین اگر در ورزش سرمایه گذاری کنه. ولی متاسفانه فکر نمی کنن اصلا اهمیت نمیدن. با ورزش اون قسمتی از بدن که دچار نقص و معلولیت هست تقویت می شه و بهتر می تونه کنار بیاد».

توانمندسازی ذهن و روان

مصاحبه شونده هشتم: مدیر آموزش دانشکده پزشکی تهران که ۴۳ سال سن و ۲۳ سال سابقه شغلی داشتند در رابطه با توانمندسازی فکری و روانی این چنین اظهار نمودند که: «قطعا به دنبال بهبود شرایط جسمی، روحی و روانی افراد معلول و جانباز و خانواده ایشان، جامعه در وضعیت با ثبات تری قرار خواهد گرفت».

توانمندسازی جسمی

مصاحبه شونده شانزدهم: نائب رئیس فعلی فدراسیون جانبازان و معلولین تهران با ۱۸ سال سابقه شغلی در خصوص عوامل سیاسی- قانونی اظهار داشتند که: «خب هر چه قدر توانمندتر بشن این افراد می تونن

مشارکت اجتماعی

مصاحبه شونده هفدهم: مشاور عالی فدراسیون نابینایان با ۶۴ سال سن و ۴۲ سال سابقه شغلی که داشتند در رابطه با همبستگی اجتماعی بدین شرح بیان نمودند که:

«حضور ورزشکار در جامعه ورزش معنایش این است که من هستم من می‌تونم و من باید در مسائل اجتماعی مشارکت داشته باشم. می‌بینیم که الان مدعی هستند و خیلی جاها هم معلولین چه در تحصیل چه در اشتغال و چه در موارد دیگه می‌بینیم که نه تنها موفق هستند بلکه سرآمدن. بنابراین به نظر می‌آید که این ورزش باعث شده تا این‌ها به جامعه و اجتماع برگردند».

کارکردهای ملی و بین‌المللی

مصاحبه شونده هفتم: نائب رییس هیات ناشنوایان با ۲۰ سال سابقه شغلی که داشتند در رابطه با کارکردهای ملی و بین‌المللی چنین بیان نمودند:

«طبیعتاً کشور ما یکی از کشورهایی است که در ورزش معلولین میشه بگیریم در دنیا پیشتاز بوده و واقعاً توجه خاص و ویژه‌ای به ورزش معلولین به خاطر ارزش‌هایی که جانبازان داشتند در مرحله اول و بعد هم ارزشی که برای سلامت جامعه معلولین قائل بودند این اتفاق افتاده و ما می‌بینیم که برای اولین بار در دنیا روزی به نام روز پارالمپیک در ایران ابداع و برنامه ریزی میشه که الگو میشه برای کل دنیا. یا اینکه جز معدود کشورهایی در دنیا هستیم که کمیته ملی پارالمپیک از کمیته ملی المپیک جداست و به طور مستقل داره فعالیت می‌کنه».

بهبود کیفیت زندگی

مصاحبه شونده اول: سرمربی تیم والیبال نشسته ذوب آهن اصفهان که ۴۳ سال سن و ۱۶ سال سابقه شغلی داشتند در رابطه با بهبود کیفیت زندگی چنین اظهار نمودند:

«در زمینه خانواده‌هایی که دارای معلولیت هستند، به این نتیجه می‌رسند که سطح هیجانات زندگیشان سطح انگیزه و امید به زندگی این خانواده‌ها، دیده میشه که مشکلات افراد دارای معلولیت، چقدر کاهش پیدا کرده. این خودش می‌تونه یک زنگ خطر باشه که سطح هیجانات اجتماعی شون این‌ها همه میاد پایین و افراد به طرف افسردگی میرند وقتی که هزینه‌های درمانی این‌ها به روی دوش دولت گذاشته بشه می‌فهمی که زنگ خطر خیلی وقته به صدا درآمده ولی متأسفانه ما هیچ وقت ریشه یابی این اینطوری نداریم».

بحث

پژوهش حاضر با هدف، ارائه الگوی توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین دارای نقص حسی (معلولین شنوایی و بینایی) و نقص جسمی و حرکتی (داشتن مشکل در حرکت و وضعیت جسمی) انجام شد.

ابتدا لازم به ذکر است که یافته‌ای که با نتایج حاصل از دیگر پژوهش‌ها قابل بررسی و مقایسه نباشد، یافت نگردید؛ لذا، در این مجال به بحث با پژوهش‌های انجام شده مشابه خواهیم پرداخت.

نتایج، شرایط علی را در این پژوهش، شامل عوامل فرهنگی- اجتماعی، عوامل اقتصادی، عوامل سیاسی، عوامل فناوری- محیطی نشان داد. بر اساس یافته‌های پژوهش زیتونلی (۲۷)، حمایت اقتصادی و اجتماعی معلولان از عوامل مؤثر بر افزایش مشارکت معلولان در فعالیت‌های ورزشی است. Patatas و همکاران (۲۸)، اظهار داشتند که درک مفهوم معلولیت زمانی ضروری است که ذینفعان باید به طور استراتژیک بیندیشند و اصول مدیریتی را از زمینه‌های ورزشی توانمند تطبیق دهند. بنابراین، بهبود تفکر، عمل و رفتار سیاست‌گذاران، مربیان و مدیران ورزشی می‌تواند منجر به ارائه کارآمدتر موفق ورزشکاران موفق با معلولیت شود. لذا عوامل مؤثر بر شیوه تدوین سیاست‌های ورزشی به ایجاد آگاهی در بین سیاستگذاران ورزشی و مدیران با عملکرد بالا همچنین به درک آن‌ها از ورزش به عنوان کل و پیچیدگی‌های ورزشی کمک می‌کند. سلطانی و همکاران (۲۹)، طی پژوهشی اظهار داشتند که توجه مطلوب به سیاست‌های مورد نیاز سلامت در افراد ناتوان در ایران، لازم است انجمن‌ها و سازمان بهزیستی میزان نفوذ خود را در سیاستگذاری‌ها افزایش دهند. این یافته را چنین می‌توان تبیین نمود که شرایط علی می‌تواند از طریق افزایش تعاملات بازیگران حوزه ناتوانی با سیاستگذاران کلیدی دیگر بخش‌ها صورت پذیرد. عوامل سیاسی شامل ثبات سیاسی، حمایت مسئولین کلان، نگرش بین‌المللی و حمایت قانونی می‌باشد (۲۸). عامل فناوری- محیطی نیز شامل تغییر در سبک زندگی، جذابیت در تولید محتوا بر مبنای بکارگیری فناوری است. ازجمله عواملی دیگری که بر توسعه مشارکت ورزشی اوقات فراغت جانبازان و معلولین تأثیرگذار است شامل عوامل فرهنگی- اجتماعی می‌باشد که نفوذ محرک‌هایی مانند اینترنت، شبکه‌های مجازی و برنامه‌های ماهواره‌ای و در فرهنگ خدمتگذاری توجه به

برگزاری کارگاه های آموزشی، برگزاری دوره های آموزشی، برگزاری جشنواره ها و سمینارها و جذابیت در تولید برنامه های ورزشی می باشد. در نهایت، با توجه به اینکه عامل دیگر عامل اقتصادی است که شامل تحریم های بین المللی، وضعیت اقتصادی داخلی، حامیان و داوطلبان و وضعیت معیشت افراد است که این عوامل توسعه مشارکت ورزشی اوقات فراغت جانبازان و معلولین را متاثر از خود می نماید. در پایان، منابع اقتصادی شامل بودجه بندی و مانع زدایی در تامین هزینه ها است بودجه بندی تخصیص منابع مالی و اعتبارات لازم و همچنین تامین هزینه مربوط به سرویس رفت و برگشت معلولین و برطرف نمودن مشکلات پیش روی معلولین در راستای تامین هزینه های مشارکت ورزشی را شامل خواهد شد (۳۰).

بعلاوه، از دیگر عوامل موثر در توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین عامل پدیده (ارتقا روند توسعه ورزش) بوده است. در این خصوص، نتایج (۳۲) Pagán-Rodríguez که همخوان با پژوهش حاضر بود، نشان داد تسهیلات در دسترس و تاسیسات اوقات فراغت و همچنین اقدامات با هدف مبارزه با موانع و شیوه های تبعیض برای تشویق به مشارکت در فعالیت های بدنی و سرگرمی های اجتماعی افراد معلول مورد نیاز است. این یافته را چنین می توان تبیین نمود که لازم است فعالیت های خاص اوقات فراغت که به افراد معلول اجازه می دهد به طور کامل در این فعالیت ها مشارکت داشته و سطح ادغام اجتماعی و رضایت از زندگی آن ها را افزایش دهند تعریف و اجرا گردد. ارتقاء روند توسعه ورزش که شامل افزایش مشارکت ورزشی و توسعه بسترهای زیرساختی است و بهبود کیفیت زندگی افزایش سطح اجتماعی و بهبود وضعیت شغلی و رضایت جانبازان و معلولین را در بر می گیرد. ارتقاء سرمایه های اجتماعی شامل همبستگی اجتماعی و مسئولیت پذیری اجتماعی است. ارتقاء سرمایه های روانشناختی نیز خودکارآمدی، امید، شادکامی و نشاط را شامل می شود و همچنین توانمندسازی فکری و روانی که شامل سلامت روحی و روانی و خلاقیت ذهنی و توسعه مبانی فکری است و کارکرد توانمندسازی جسمی نیز شامل سلامتی جسمی، توسعه حرکات اصلاحی معلولین و توانمندسازی جسمی معلولین است (۳۲).

از دیگر عوامل موثر در توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین، شرایط مداخله گر (ارتقا سرمایه

اهداف فرهنگی اجتماعی، فرهنگ سازی جهت اقدامات داوطلبانه، فرهنگ سازی برای خدمت جامعه به معلولین، نقش خانواده ها و تغییر نگرش به معلولان را شامل خواهد شد.

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد که زمینه (توسعه منابع اقتصادی، توسعه زیرساخت های سخت افزاری، تولید برنامه های ورزشی) یکی از عوامل توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین بوده است. در این راستا رحیمی گلوگاهی و همکاران (۳۰) که همسو با این یافته بود؛ نشان داد به اجرا درآوردن برنامه راهبردی و نظارت و ارزیابی مستمر برنامه های ورزش همگانی و قهرمانی، ایجاد نظام پاداش برای جذب جانبازان و ایثارگران در فعالیت های ورزشی، ایجاد نظام داوطلبی منسجم، تشکلهای غیردولتی و خلاقیت و نوآوری در فعالیت های ورزشی جانبازان و ایثارگران، برگزاری مسابقات منظم ورزشی درون استانی و شهرستانی با ایجاد انگیزه لازم برای شرکت در فعالیت های ورزشی و فعال سازی بخش بازاریابی و جذب منابع مالی در حمایت از ورزش همگانی و قهرمانی است. Steinhard و همکاران (۳۱)، با بررسی تسهیل کننده ها و موانع درک شده مشارکت در فعالیت های اوقات فراغت کودکان معلول: دیدگاه های کودکان، والدین و حرفه ای ها به این یافته ها دست یافتند دانش حاصل از این مطالعه برای بهبود مداخلات توانبخشی دارای اهمیت بوده که هدف آن افزایش مشارکت در فعالیت های اوقات فراغت کودکان و جوانان معلول است. این یافته را چنین می توان تبیین نمود که، توسعه زیرساخت های سخت افزاری و توسعه و تجهیز امکانات مناسب معلولین به صورت رایگان و توجه به موقعیت مکانی و زمانی آن ها، می تواند نقش مهمی در مشارکت ورزشی معلولین داشته باشد. در راستای توسعه زیرساخت های سخت افزاری توجه به نیازهای معلولین و همچنین برنامه ریزی در راستای ساختار مشخص برای اجرای ورزش معلولین و همچنین درآمدزایی سازمان معلولین با اختصاص اماکن ورزشی به سازمان های دیگر و اختصاص سرویس های ویژه حمل و نقل برای معلولان و هزینه کرد آن از عواید داخلی به دست آمده و تجهیز اماکن و فراهم کردن زیرساخت های مناسب ورزشی برای معلولین توسعه زیرساخت های سخت افزاری را منجر می گردد. تولید برنامه شامل برگزاری اردوها و برنامه های تفریحی و پژوهشی است و همچنین برگزاری مسابقات علمی ورزشی،

های اجتماعی، ارتقا سرمایه های روانشناختی) بود. در این راستا، نتایج خدابخشى کولایى و همکاران (۳۳)، همخوان با پژوهش حاضر بوده است؛ خدابخشى کولایى و همکاران (۳۳)، در بررسی همبستگی سواد سلامت با کیفیت زندگی در زنان معلول ورزشکار، نشان داد داشتن سطح مناسبی از سواد سلامت می تواند به ارتقای سطح کیفیت زندگی زنان ورزشکار معلول منجر شود. در تبیین این یافته نیز چنین می توان اذعان داشت که پرداختن به توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین و جایگاه اوقات فراغت برای آن ها، ابعاد مختلف جامعه را تحت تأثیر قرار می دهد، باعث تقویت وحدت ملی، ثبات و تعادل اجتماعی، تحکیم ارزش های اجتماعی، تقویت روح همبستگی و هویت ملی، شادابی و نشاط جامعه، تحکیم بنیان خانواده و توانمندی جانبازان و معلولین در جامعه را سبب خواهد شد و نیز با توسعه ی ورزش برای این قشر و نهادینه کردن مشارکت ورزشی برای آن ها، بیماری های غیرواگیر و چاقی مفرط ناشی از فقر حرکتی را کاهش خواهد داد و سبب افزایش سلامت جامعه و کاهش هزینه های درمانی و بهداشتی و در نهایت توسعه اقتصادی کشور را به دنبال خواهد داشت. با حفظ سلامت این قشر، اعضای خانواده ی این قشر نیز در ابعاد روحی و روانی و همچنین کارایی خود به عنوان عضوی از جامعه دچار اختلال نخواهند شد و افزایش بازدهی جامعه را همراه خواهد داشت. از حیث سیاسی نیز با داشتن جامعه ای فعال، سبب پویایی کشور و الگویی برای دیگر کشورهای جهان، در راستای جذب گردشگر و سرمایه گذاری های بین المللی خواهد شد و ایجاد روابط و پیوندهای سیاسی با دیگر کشورهای جهان را رقم خواهد زد؛ می توان گفت تفریح، سرگرمی و فعالیت های ورزشی می توانند افراد معلول را به دلیل تأثیرات مثبت آن به سطح جامعه کشانده و منجر به قدرتمند شدن عزت نفس در آن ها شود (۳۲).

از سوی دیگر راهبردها (استعدادپروری، توانمندسازی ذهن و روان، توانمندسازی جسمی) از عوامل موثر در توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین بود. در این خصوص نتایج همخوان با پژوهش حاضر، پژوهش دستیار و محمدی (۳۴) بود که نیز نشان داد چهار متغیر سن، جنسیت، نوع معلولیت و رفتارهای ترحم آمیز نتوانستند تغییرات توانمندسازی معلولان جسمی را تبیین کنند، اما چهار متغیر اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی، فعالیت های

ورزشی و میزان تحصیلات توانستند تغییرات توانمندسازی معلولان جسمی را تبیین کنند. همچنین نتایج Zülli و همکاران (۳۵) نشان داد، برنامه های ورزشی که شامل همه ی کودکان و جوانان است باید گسترش یابد و پزشکان و مربیان کاملاً آموزش دیده نیز می توانند شک و تردید والدین را در مورد اینکه آیا فرزندشان می تواند در یک باشگاه ورزشی شرکت کند یا خیر کاهش دهند. این یافته را چنین می توان تبیین نمود که استعدادپروری شامل شکوفایی و پرورش ظرفیت های اقشار معلول و جانباز و همچنین استعدادیابی است. در واقع استعدادپروری پرورش ورزشکاران معلول قهرمانی و شناساندن ورزش معلولین در بین جامعه است (۳۴).

در نهایت، آخرین عامل موثر در توسعه مشارکت ورزشی در اوقات فراغت جانبازان و معلولین پیامدها (همبستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، کارکردهای ملی و بین المللی، بهبود کیفیت زندگی) بود. در خصوص تبیین این یافته می توان گفت که در راستای تبلیغات بین المللی با توجه به تهاجمات فرهنگی غربی و افزایش تبلیغات بین المللی می تواند عامل موثر بر توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین باشد. هماهنگ سازی جریانات اجتماعی نیز اثرگذار هستند. همچنین با برقراری حس رقابت طلبی، همبستگی اجتماعی در برگزیده حذف شکاف بین معلولین و اقشار جامعه خواهد بود (۳۳). به منظور حذف شکاف بین معلولین و اقشار جامعه عدم تفکیک پذیری افراطی معلولین از بطن جامعه و پرهیز از نگاه ترحمی به معلولین و تفکیک نشدن اماکن ورزشی در جامعه از اقدامات موثر می باشد. در خصوص تعاملات اجتماعی با معلولین با ارتباط گیری صحیح و کاهش ایجاد فاصله بین جامعه و معلولین و همچنین ارتباط مربیان با معلولین تعاملات اجتماعی برقرار خواهد شد. از طرفی مشارکت اجتماعی شامل برنامه ریزی در توسعه مشارکت ورزشی و توسعه ورزش همگانی معلولین می باشد و به منظور مشارکت اجتماعی ارائه خدمات سلامت معلولین، آموزش و ترویج ورزش همگانی و توجه به بعد فعالیت های همگانی و توسعه ورزش جانبازان و معلولین بسیار حائز اهمیت است و صرف وقت و زمان خانواده برای معلولین و همچنین مشارکت در اوقات فراغت سبب توسعه برنامه ریزی مشارکت اجتماعی خواهد شد و همچنین تغییر دیدگاه معلولین به مباحث ورزشی اوقات فراغت را منجر می گردد و سبب اهداف منسجم و پایدار معلولین برای

و بینایی) و نقص جسمی و حرکتی (داشتن مشکل در حرکت و وضعیت جسمی) در مطالعه دانست.

ادامه مسیر زندگی خواهد شد (۳۴).

نتیجه گیری

نتایج پژوهش حاضر وجود ۶ کد انتخابی مولفه های (شرایط علی، زمینه، پدیده، شرایط مداخله گر، راهبردها و پیامدها) و ۱۷ کد محوری و ۴۹ کد باز شناسایی و حاصل شد. لذا پیشنهاد می گردد که در حوزه فعالیت همگانی و اجتماعی جهت ورود جانبازان و معلولان در عرصه های اجتماعی و فرهنگی همانند سایر افراد جامعه، اختصاص پاداش و تشویق های انگیزه بخش بستر سازی شود. از محدودیت های پژوهش حاضر می توان به عدم شرکت دادن جانبازان و معلولین دارای نقص حسی (معلولین شنوایی

سپاسگزاری

پژوهش حاضر برگرفته از رساله دکتری تخصصی دانشجوی، هدی آریان فر در رشته مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد به راهنمایی خانم دکتر مینا مستحفظیان و آقای دکتر سعید تابش با کد اخلاق SSRI.REC-2016-1061 به تصویب کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد در تاریخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۸ می باشد. بدین وسیله ضروری است از تمام افرادی که در انجام این مطالعه یاری نمودند، قدردانی و سپاسگزاری شود.

References

1. Abedini S, Talebi S. [The Socio-economical factors related to the degree of tendency of citizens toward public Ssports in Khalkhal]. Journal of Applied Sociology. 2017; 28 (1): 131-144. https://jas.ui.ac.ir/article_21255.html
2. Yousefi S, Zaraki P, Sharifian A, Ghahreman-Tabrizi K. [Content analysis of online and high circulation newspapers with emphasis on the coverage of sports development Master Plan Document Components]. Applied Research in Sport Management. 2015; 3 (3): 11- 30. <https://elmmnet.ir/article/1129772-22002/>
3. Hamzeli Y, Moeinfard M., Shooshinasab P. [The impacts of sport development on iran's globalization. Strategic Studies on Youth and Sports]. Journal of Sports and Youth Strategic Studies 2015;14 (28):1- 22. <https://www.sid.ir/paper/362591/fa>
4. Kirakoyan L. Sport for all and social inclusion of individuals with impairments: A case study from Brazil. Journal of Societies. 2019; 9 (2):1-44. <https://www.mdpi.com/2075-4698/9/2/44> <https://doi.org/10.3390/soc9020044>
5. Shariati-Mazinani S, Foroughzadeh, S. [Social challenges and life problems of veterans (Case study: Veterans Under 25% in Khorasan Razavi Province)]. Quarterly Journal of Social Development (Previously Human Development). 2019; 14 (1): 95-126. https://qjds.scu.ac.ir/article_15267.html
6. Hosseini M, Borhani F, Graminejad N, Rabani F, Vagharseyyedin SA. [Perceptions of veterans suffering from spinal cord injury regarding participation in daily activities and the impact of the lesion on the extent of participation]. Journal of Military Medicine . 2018; 20 (4): 446- 453. <https://www.sid.ir/paper/62163/fa>
7. Limoochi S, Moshref- Javadi B, Safania A.M, Mohamadi F. [Identification of effective factors on the participation of the people with disabilities in sport activities]. Contemporary Studies on Sport Management. 2020; 9 (18): 77-90. <https://www.sid.ir/paper/381656/fa>
8. Ehsani M, Saffari M, Amiri M, Kozechian H. [Designing the model of sport for all in Iran]. Sport Management Studies. 2015; 6 (27): 87-108. https://smrj.ssrc.ac.ir/article_330.html
9. Ghadrddan R, Hasanbeigi H, Tabesh S. Investigating barriers to athletic and non-athlete disability participation in sports activities (Case study: Qazvin). Journal of Nurse and Physician Within War. 2020; 7 (24): 49-56. <https://npwj.m.ajau.ac.ir/article-1-722-fa.html>
10. Devine A, Carroll A, Naivalu S, Seru S. Promoting effective implementation of disability inclusive sports for development programmes. Lessons learnt from Australian government programs in the pacific Journal of Paralympic Research Group. 2018; 9 (5): 43-62. https://www.jstage.jp/article/parasapo/9/0/9_43/_pdf
11. Baikoglu S, Yesilkaya, B. Analyzing sports participation motivations of students with hearing impairment--istanbul city example. International Education Studies. 2020; 13 (4): 113- 118. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1249592.pdf>

- <https://doi.org/10.5539/ies.v13n4p113>
12. Cieza A, Sabariego C, Bickenbach J, Chatterji S. Rethinking disability. *BMC Medicine*. 2018; 16 (14):1-5. <https://doi.org/10.1186/s12916-017-1002-6>
 13. Benar N, Daštroom S, Goharroštami HR, Mohaddes F. [Designing a model of sport participation development (case study of guilan province)]. *Journal of Human Resource Management in Sport*. 2018; 5 (2): 217-234. <https://www.sid.ir/paper/377052/fa>
 14. Arabnarmi B. [Sport development in TV; A study by Discourse Theory Approach]. *Communication Management in Sport Media*. 2018; 5 (4): 53-62. https://sportmedia.journals.pnu.ac.ir/article_5036.html
 15. Hashemikhah S. [Comparison of the attitudes of veterans and disabled athletes and non-athletes in Yazd city towards free time]. *Islamic Azad University, Taft Branch*. 2019. https://www.researchgate.net/publication/271396135_Comparison_of_Personality_Characteristics_Athlete_and_Non-Athlete_Student_Islamic_Azad_University_of_Ahvaz/fulltext/55e08f3c08ae2fac471c0070/Comparison-of-Personality-Characteristics-Athlete-and-Non-Athlete-Student-Islamic-Azad-University-of-Ahvaz.pdf
 16. Alizadeh A, Cobuliev Z. [Psychological and social factors influencing the development of sports for athletes with disabilities in Tajikistan]. *Sport Psychology Studies*. 2021; 10 (35): 19-36. https://spsyj.ssric.ac.ir/article_2279.html
 17. Balilan L, Soltani R. [The importance of sport activities and complexes role on the handicapped and physical and motor-handicapped people leisure times and health process, Future Horizons & Retrospect]. *International Conference on Architecture, Urban Planning, Civil Engineering, Art and Environment; Future Horizons, Looking Back*. Tehran, Iran. 2016. <https://civilica.com/doc/608292/>
 18. Labbé D, Miller WC, Ng R. Participating more, participating better: Health benefits of adaptive leisure for people with disabilities. *Disability and Health Journal*. 2019; 12 (2): 277- 295. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30448102/> <https://doi.org/10.1016/j.dhjo.2018.11.007>
 19. Santos TVD, Moreira MCN, Gomes R. I forgot that I'm disabled": Interactions and sociability of teenagers with physical disabilities that practice sports. *Cadernos de Saude Publica*. 2020; 36 (2): 1-12. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32130314/> <https://doi.org/10.1590/0102-311x00014219>
 20. Vakili Tanha M, Ahmadi S, Soleimani M. [Identify and formulate a model of motivations for sports participation of veterans and disabled]. *Sport Psychology Studies*. 2020; 8 (30): 143-160. https://spsyj.ssric.ac.ir/article_1889.html
 21. Glazer EM, Hannafin MJ. The collaborative apprenticeship model: Situated professional development within school settings. *Teaching and Teacher Education*. 2006; 22 (2):179- 193. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2005.09.004>
 22. Howard-Payne L. Glaser or Strauss? Considerations for selecting a Grounded Theory study. *South African Journal of Psychology*. 2016; 46 (1): 50-62. <https://doi.org/10.1177/0081246315593071>
 23. Shaw R, Mallory KD, Arkell J, Ginis KA. The technical quality of online leisure time physical activity resources for people with physical disabilities. *Disability and Health Journal*. 2017; 10 (1): 93- 99. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27756561/> <https://doi.org/10.1016/j.dhjo.2016.09.002>
 24. Lahsaei-Zadeh A, Moradi G. [Investigating the relationship between coping strategies and aggressive behavior of youth: A case study of West Islamabad]. *Applied Sociology (Journal of Humanities Research, University of Isfahan)*. 2010; 21 (2): 1-18. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=128431>
 25. Lake YA. Political causes of sport related violence and aggression: A systematic review. *Iconic Research and Engineering Journals*. 2020; 3 (7): 50-53. <https://www.irejournals.com/paper-details/1701850>
 26. Keshavarz L, Farahani A, Mousavi Jahromi Y, Farazyani F. [Factors affecting the behavior of the private sector to invest in professional sports and a model]. *Scientific Journal of Organizational Behavior Management in Sport Studies*. 2016; 2 (4): 45- 56. https://fmss.journals.pnu.ac.ir/article_2447.html
 27. Zeytoonli A. Environmental barriers to participation in physical activity: a legal perspective. *Middle East Journal of Disability Studies*. 2018; 8 (5): 1-8. <https://jdisabilstud.org/article-1-958-fa.pdf>
 28. Patatas JM, De Bosscher V, Derom I, De

- Rycke J. Managing parasport: An investigation of sport policy factors and stakeholders influencing para-athletes' career pathways. *Sport Management Review*. 2020; 23 (5): 937-951. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1441352319302785>
<https://doi.org/10.1016/j.smr.2019.12.004>
29. Soltani S, Takian A, Sari AA, Kamali M, Majdzadeh SR, Matin BK. [Disregarded health problems of people with disabilities: A qualitative study of policymakers' perspective]. *Archives of Rehabilitation*. 2019; 20 (2): 136-148. <http://rehabilitationj.uswr.ac.ir/article-1-2534-fa.html>
<https://doi.org/10.32598/rj.20.2.136>
30. Rahimi-Gologahi A, Hami M, Shujaei V. [Strategic planning of sports for veterans of Mazandaran province]. *Scientific Research Quarterly of Veteran Medicine*. 2017; 10 (3): 133- 142. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1494337/>
<https://doi.org/10.29252/ijwph.10.3.133>
31. Steinhardt F, Ullenhag A, Jahnsen R, Dolva A. Perceived facilitators and barriers for participation in leisure activities in children with disabilities: Perspectives of children, parents and professionals. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*. 2020; 28 (2): 121- 135. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31852318/>
<https://doi.org/10.1080/11038128.2019.1703037>
32. Pagán-Rodríguez R. How do disabled individuals spend their leisure time? *Disability and Health Journal*. 2014; 7 (2): 196-205. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24680049/>
<https://doi.org/10.1016/j.dhjo.2014.01.001>
33. Khodabakhshi-Koolae A, Flasaflnejad MR, Mayeli Khezerloo Z, Mohamadi F. [Correlation of health literacy with quality of life in athletic disabled women]. *Journal of Education and Community Health*. 2018; 5 (3): 31-37. <https://www.sid.ir/paper/253627/fa>
<https://doi.org/10.21859/jech.5.3.31>
34. Daštýar V, Mohammadi A. [Investigating the Empowerment of the physically-handicapped people and its related factors: A cross-sectional, analytical study in Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad Province in 2015]. *Archives of Rehabilitation* 2019; 19 (4): 354- 369. <https://rehabilitationj.uswr.ac.ir/article-1-2277-fa.html>
<https://doi.org/10.32598/rj.19.4.354>
35. Züll A, Tillmann V, Froböse I, Anneken V, Girginov V. Physical activity of children and youth with disabilities and the effect on participation in meaningful leisure-time activities. *Cogent Social Sciences*. 2019; 5 (1): 164-176. <https://doi.org/10.1080/23311886.2019.1648176>